

Α΄. ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΓΙΕΙΑ.

Περὶ τοῦ ὑγιεινοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ κλίματος.

Τὰ διάφορα τοπικὰ κλίματα τῆς Ἑλλάδος παρέχουσι καὶ διάφορον ὑγιεινὴν κατάστασιν. Πάντα τὰ πεδινὰ παράλια τῆς Ἑλλάδος παρέχουσιν ἀέρα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον μεμιασμένον ἐκ μιάσματος διαλείποντος πυρετοῦ. Ἰδίως ἐπικρατεῖ τοῦτο ὅπου ἡ γῆ εἶναι παχεῖα, ἢ ὑπάρχουσι ποταμοὶ, ἢ λιμνάζοντα ὕδατα ἢ ἡ καλιέργεια οὐ καλῶς προώδευσεν.

Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὄρεινῶν τόπων ὅπου ὑπάρχουσι μόνον ὕδατα ῥέοντα, ποτίζοντα κήπους, παρακειμένους παρὰ τὰς οἰκίας, ὑπάρχουσιν ἐνδημικῶς διαλείποντες πυρετοὶ. Οὕτω π.χ. ἐν τῷ χωρίῳ Μαγούλιανᾶ τῆς Γορτυνίας, τὸ ὁποῖον κεῖται ἐπὶ ὄρους ὑψηλοῦ περὶ τὰ 1000 μέτρα ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ἐπικρατοῦσι διαλείποντες πυρετοὶ οὐχὶ εἰς ἀνθρώπους, ἐρχομένους ἐκ τῶν παραχειμασίων παραλίων, ἀλλ' εἰς γυναῖκας καὶ παιδιά, οὐδέποτε ἐξελθόντα τοῦ χωρίου· τὸ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐν τοῖς ὄρεινοῖς τῆς Κυνουρίας χωρίοις, ἐν Ἀγίῳ Πέτρῳ, ἐν Καστανίτζῃ, ἐν Πλατάνῳ, ἐν Σιτένῃ, ἐν Κοσμᾷ κλπ.

Εἰς τὰ βόρεια ὅμως κλίματα, ὡς εἰσὶν ἐν Παρισίοις, ἐν Λονδίνῳ, ἐν Βερολίῳ, ἐν Βιέννῃ, κλπ. καίτοι οἱ κάτοικοι ζῶσιν

ἐντὸς ὑγρασίας, μεταξὺ ποταμῶν, καὶ ὅμως ὁ διαλείπων πυρετός εἶναι σπάνιος· ἐκεῖ καὶ ἡ κινίνη ἐνεργεῖ πρὸς θεραπείαν ἀσφαλέστερον καὶ ὑπὸ μικροτέραν δόσιν· ἐν Ἑλλάδι ὅμως ἡ κινίνη ἐνεργεῖ ἐπισφαλῶς, καὶ ὑπὸ μείζονα δόσιν δίδεται.

Ἐν Ἑλλάδι ὁ ἐνδημικὸς διαλείπων πυρετός συνήθως δὲν ἐνοχλεῖ πολὺ τὸν ἐγκαταστημένον ἐν πυρετώδει τόπῳ. Ὄταν ὅμως οὗτος μεταβῆ εἰς τόπον ὑγιεινότερον καὶ ξηρὸν, ἢ εἰς ὄρεινόν, ἀμέσως προσβάλλεται ὑπὸ τῆς θερμῆς (διαλείποντος πυρετοῦ), ἣτις πολλάκις ἐπιμένει κατὰ τῆς χρήσεως τῆς κινίνης ἐπὶ πολὺν καιρὸν. Οὕτω πάσχουσιν οἱ ἐκ τῶν παραλίων μεταβαίνοντες εἰς Ἀθήνας, ὡς καὶ οἱ παραχειμάζοντες ποιμένες, ὅταν ἐπανέρχονται εἰς τοὺς ὄρεινους τόπους.

Ἐν Ἑλλάδι πᾶσα νόσος καὶ πᾶσα κακοδιαθεσία, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξαιρέσεων, συνοδεύεται ὑπὸ διαλείποντος πυρετοῦ, ὑπόλου καὶ κεκρυμμένου, ὅστις εἰς μὲν τοὺς προδιατεθειμένους ἄρχεται ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς νόσου· εἰς δὲ τοὺς μὴ διατεθειμένους ἀναφαίνεται πρὸς τὸ τέλος τῆς νόσου· διὰ τοῦτο ἐν Ἑλλάδι πᾶσα θεραπεία φλογιστικῆς ἢ μὴ νόσου γίνεται ἀσφαλεστέρα καὶ ταχύτερα, ἐὰν ὁ ἰατρὸς φροντίζῃ ἵνα δίδῃ ἐξ ἀρχῆς ἀφέψημα κίνης ἰσχυρᾶς δόσεως. Τοῦτο ἰδίως πρέπει νὰ γίνηται ἐπανειλημμένως μετὰ τὴν λύσιν τῆς νόσου, καὶ ἐν ἀνάγκῃ δευτέον καὶ αὐτὴν τὴν κινίνην.

Ἡ τοιαύτη προνοητικὴ θεραπεία πρέπει νὰ γίνηται καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πυρετώδη κρυολογήματα, καὶ εἰς τὰ ὑποφέροντα παιδιά ὑπὸ ὀδοντοφυΐας, καὶ εἰς τὰς νευραλγίας, αἵτινες πολλάκις ἐθεραπεύθησαν διὰ μόνης τῆς κινίνης.

Ὅθεν ἐν ἐλλείψει ἰατροῦ κατὰ πᾶσαν νόσον ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει δίδε ἀφέψημα τῆς κίνης, περὶ τοῦ ὁποίου τῆς κατασκευῆς ἐλέχθη ἐν σελ. 86 ἔτους Α΄. Φοίβου.

Ἐν Ἑλλάδι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ νόσοι λαμβάνουσιν ἀτονικὸν ἦθος μετὰ διαταράξεως νευρικῆς. Τα τονικά καὶ διεγερτικά μετὰ τῶν κατὰ τῆς νόσου εἰδικῶν φαρμάκων μεγάλως συμβοηθοῦσι τὴν ἐπιτυχῆ θεραπείαν. Τὰ μᾶλλον εὐπαθέστερα ὄργανα εἰσὶν τὰ τοῦ γαστροεντερικοῦ σωλήνος.

Αἱ δὲ κρίσεις τῶν νόσων γίνονται ζωηρότεραι ἐν Ἑλλάδι, ἐν ᾧ ἐν τοῖς βορείοις λίαν ἐλαφρῶς· διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ τῶν ἰατρῶν ἐκεῖ οὐδόλως παραδέχονται ταύτας. Ἰατρὸς παρ' ἡμῖν καλῶς ἐξησκημένος, δύναται ἀκριβῶς νὰ προείπῃ τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς κρίσεως πολλῶν νόσων. Αἱ κρίσεις αὗται γίνονται διὰ τῶν ἰδρώτων· ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὀλλανδίᾳ γίνονται

διὰ τῶν οὖρων, ἀλλαχοῦ διὰ ἐρυθήματος τοῦ δέρματος κλπ. τοῦτο σπανίως γίνεται ἐν Ἑλλάδι.

Ἐν Ἑλλάδι εἰς πολλὰς νόσους σωματικὰς ἐπηρεάζει ἡ Σελήνη. ἐν τοῖς βορείοις ὁμως κλίμασιν ἡ σελήνη ἐλάχιστα ἐπηρεάζει· τὸ αἷτιον λέξομεν ὅταν ὁμιλήσωμεν ἰδίως περὶ τῆς ἐπηρείας τῆς Σελήνης ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐν γένει τὰ χρόνια ἔλκη εὐρύνονται καὶ ἐκρέουσι περισσοτέραν ὕλην κατὰ τὴν πλήθουσαν Σελήνην (γέμισιν), καὶ συστέλλονται καὶ ξηρότερα γίνονται κατὰ τὴν φθίνουσαν. Τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων χαλαρῶς κατὰ τι ἔχουσι κατὰ τὴν πλήθουσαν σελήνην, καὶ τονικῶς κατὰ τὴν φθίνουσαν, διόπερ οἱ ἐμπειρικοὶ δίδουσι τὰ ἐνισχύοντα τὴν ἀπορρόφησιν, καὶ τὰ τονικὰ φάρμακα κατὰ τὴν φθίνουσαν σελήνην. Καὶ εἰς τὸν τοκετὸν ἐπηρεάζει ἡ Σελήνη, ὡς ἐλέχθη ἐν σελ. 151 ἔτους Α'. Φοίβου· εἰς νευρικὰς νόσους, κλπ. περὶ ὧν ἰδὲ Συνέκδημον ὑγιεινὴν ἔκδ. Β'. σελ. 30 καὶ 595.

Τὰ τραύματα θεραπεύονται ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον ἐν Ἑλλάδι ἢ εἰς τὰ βόρεια κλίματα.

Ἡ σύφιλις ἐν Ἑλλάδι παρέχει πολὺ ἡπιώτερα συμπτώματα, ἢ ἐν τοῖς βορείοις κλίμασι, καὶ ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον θεραπεύεται. Ἐν γένει πᾶσα θεραπεία ἐν Ἑλλάδι γίνεται ταχύτερα καὶ ἀσφαλεστέρα μεθοδικῶς καὶ κατὰ τὸ κλίμα ἐκτελουμένη.